

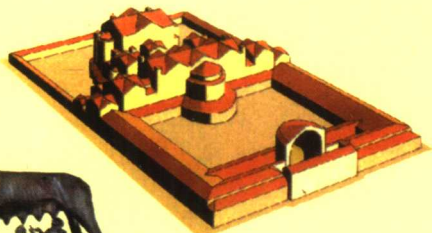

ཨ་མི་མཚོ་འཕེལ་བྱེད་ལྷན་ཁག་གི་འཕེལ་བྱེད་ཁང་།

ཨ་མི་མཚོ་འཕེལ་བྱེད་ལྷན་ཁག་གི་འཕེལ་བྱེད་ཁང་།

གནའ་བོའི་རོ་མའི་དར་ཁྱུང་།

མེ་རིགས་དཔེ་ལྷན་ཁང་།

图书在版编目(CIP)数据

古罗马的兴衰/(意)罗格拉著;宋杰,宋韦汉译;
卓玛本藏译.-北京:民族出版社,2006.9.30
(托起明天的太阳—民文青少年读物丛书.视野少年百科全书)

ISBN 7-105-08000-0

I.古... II.①罗...②宋...③宋...④卓...
III.古罗马-历史-少年读物-藏语 IV.K129-49

中国版本图书馆 CIP 数据核字(2006)第 118294 号

古 罗 马 的 兴 衰

出版发行	民族出版社
地 址	北京市和平里北街 14 号
邮 编	100013
排 版	民族出版社微机照排
印 装	北京市梨园彩印厂
经 销	全国各地新华书店
开 本	850mm×1168mm 1/32
网 址	www.e56.com.cn
印 张	3.75
印 数	0001-5500 册
版 次	2006 年 9 月第 1 版
印 次	2006 年 9 月北京第 1 次印刷
定 价	5.00 元

该书如有印装质量问题,请与本社发行部联系退换
(藏文发行科电话:010-64227665 58130509)

མ་ཚུར་གྱིས་པའི་ལེས་བྱའི་གཉེན་མཛོད།

གནའ་བོའི་རྩ་མའི་དར་ཚུད།

མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་།

དཀར་ཆག

- 4 ཐོག་མའི་དར་རྒྱས།
- 28 ས་དབུས་རྒྱ་མཚོའི་འཛིག་རྟེན་དབང་དུ་བསྐྱུས་པ།
- 52 ཐོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་གོམ་སྐབས་ཚེན་པོས་བསྐྱོད་པ།
- 76 རོ་མ་གོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ།
- 102 ཐོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་རིམ་གྱིས་ཉམས་པར་གྱུར་པ།

འདབས་ཀྱི་ཐང་ཆེན་ནི་ཉེ་འཁོར་དང་འབྲེལ་འབྲུལ་གྱི་འགག་མདོར་གྲུབ་ཡོད་ཅིང་སྐད་ཅེས་པུ་ཆུ་ལ་འབྲེལ་འདྲིམ་མེད་པའི་རེ་བོའི་སྤྱང་གི་ཚོ་
 ལག་གི་རེགས་རྒྱ་དུ་རྣམས་རེམ་གྱིས་ལྷན་དུ་འདྲིམ་པར་གྱུར། མི་རེམ་འདྲིའི་སྤྱང་དུ། ཐའེ་པོ་ཆུ་པོ་འབྲེལ་འབྲུལ་གྱི་འབྲེལ་ཐག་གཙོ་བོ་ཡིན་
 པའི་ཆུ་ས་དུས་རབས་ལྡུང་མའི་ཆུ་པོ་གཞན་རྣམས་དང་འདྲ་བར་ཐག་གཙོ་དང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པ་བོར་ཡོད། ཐའེ་པོ་ཆུ་པོ་ཉེ་ལ་ཉེ་མཐུ་
 བཙུང་འབབ་ཀྱི་ལོད་ལ་ཆུ་ཆུན་འདུས་སར་དེ་ལྟེན་ལའི་12 (སྟོང་སྟེ་20) ཡོད་པའི་མཚམས་སུ་ཙ་རོལ་བས་བཙན་འཇུག་གི་དཀར་པོའི་རེ་
 འགའ་ཡོད། རོ་མའེ་མམར་རྫོང་ཐའེ་པོ་ཆུ་པོའི་རབ་ལ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་རྒྱུ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། དེར་ཆུ་དཀྱིལ་གྱི་སྤྱང་སྐད་ཞིག་གྲང་ཡོད་ལ་ཆུའི་
 གཤིང་མེ་ཟབ་པའི་སྐབས་སུ་ལྷན་པ་བཞེན་པར་ཆུར་བཀལ་ཉེ་དེར་མོང་ཚོགས། དེ་གའི་མང་ཚོགས་རྣམས་ཀྱིས་རྫོང་འདབས་ཀྱི་ལས་ལ་འབད་

ས་ལ་ལེ་ཕན་ལམ་ཚེན།
 ཚོ་ལེ་ཉེ་ཕན་རྒྱ་མཚོའི་འགམ་
 རྒྱ་དུས་ཐོན་པའི་ཚུ་ལམ་འདི་
 བརྒྱ་དེ་བྱང་སྤྱོད་ཀྱི་མའེ་ཐོ་
 ལུ་སེ་ལན་ལ་སྐྱེ་ལ་འདྲེན་བྱེད་
 དགོས།

རི་པོ་ལ་ལེ་ལྷོ་ལྷོ།

རི་པོ་ལྷོ་ལེ་ལོ་ལོ།

རི་པོ་ལ་ལྷོ་ལྷོ།

རི་པོ་ལེ་ལྷོ་ལོ་ལོ།

རི་པོ་ལེ་ལྷོ་ལོ་ལོ།

རི་པོ་ལེ་ལྷོ་ལོ་ལོ།

རི་པོ་ལེ་ལྷོ་ལོ་ལོ།

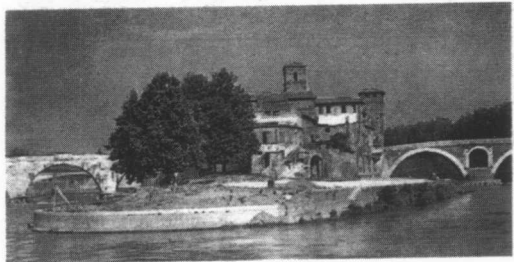
རོ་མའེ་རི་བུ་རྒྱ།

ཆེས་ཐོག་མའེ་རྫོང་ལྟེ་ལོ་འགོག་སྤྱང་
 བྱེད་པའི་བའི་ས་ནས་འཕེལ་རྒྱས་བྱུང་།
 གན་ས་འདྲིའི་རུབ་རྒྱ་དལ་བྱུར་ལྗང་
 ཞིང་གན་མ་གཤིས་ན་འདམ་དང་བའི་
 ཐང་ལས་གྲང་མིའི་སྤྱང་དང་མཐུན།

ཐའེ་པོ་ཆུ་པོ།

རོ་མ་དང་མའེ་ལེ་ལེ་ལེ་ལེ་ལེ་ལེ་
 མཐུང་བྱེད་པའི་རང་བྱུང་གི་རྒྱ་ལམ།

ཐའེ་པོ་ཆུ་པོ་ལྟེ་ལོ་ལོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
 ཆུ་དཀྱིལ་གྱི་སྤྱང་སྐད་མན་ནི་རྒྱ་གཤིང་མེ་ཟབ་ས་ལོན་
 པས་ཆུར་བཀལ་སྤྱ། ལན་པ་ན་ལམ་ཚེན་དང་ས་ལ་ལེ་ཕན་
 ལམ་ཚེན་གཉིས་རྒྱ་གཤིང་ཐུང་ས་ནས་འདྲེན་ཡོད། ལྷིས་
 ལྷུ་འདྲི་ན་ཟམ་ཚེན་ཞིག་བསྐྱེད།

ལ་ལ་ཉི་ཉེ་དེ་འགོ་བོད་ལྗོངས་ལྷོ་

རྫོང་མའི་མཁའ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ལོ་ལ་བརྟེན་ནས་འཕེལ་བྱས་པ་
 ལྷོ་དང་། རྫོང་ལ་ཞིང་དང་བྲལ་མེད་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 ང་ལ་རྩལ་ལ་བརྟེན་མཐོང་བྱེད་པས། ཞིང་ཕྱོགས་ལས་ཀྱི་
 རིག་གནས། དུལ་སྤྱོད། བཟོ་བྱས་ཀྱི་འཚོ་བ་བཅས་ནི་
 ཁོ་ཚོའི་གཞིང་ས་ལྷན་པའི་ཁྱད་ཚོས་ཡིན།

རྫོང་མའི་འབྲུག་ཁྱེད་ལ།

“རྫོང་མའི་” བརྟེན་འདི་མའི་ཐོ་ལུ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 rumon (རྫོང་མའི་ལས་བྱུང་།) རི་མོ་གོང་མ། ཐའེ་པོ་རྫོང་མའི་
 རྩེད་གི་ཐའེ་པོ་རྩེད་ཕན་ཡོད་མའི་གནས།

རྫོང་འདུལ།

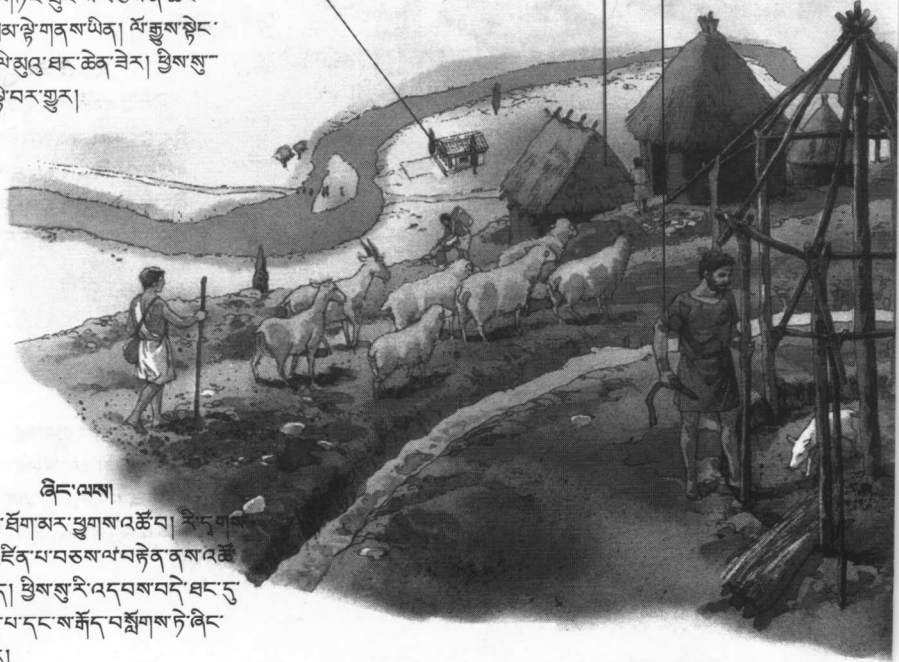
ཐའེ་པོ་རྫོང་མའི་གཡོན་འགྲམ་དང་ཐའེ་པོ་
 རྩེད་ཕན། རྫོང་གི་ལྷོ་ལ་བཅས་ནི་རྫོང་
 རྩལ་བལྟ་འབྲེལ་ལྟེ་གནས་ཡིན། ལོ་རྒྱུས་རྩེད་
 དུ་འདི་ལ་པོ་ལོ་ལུ་ཐང་རྩེད་ཟེར། ལྷོ་ས་ལྷོ་
 རྫོང་ལས་ཀྱི་རྩེ་བར་བྱུང།

རྩལ་གྲུག་མའི་ལྷོ་རྩལ་ཚང་།

རྩལ་གྲུག་གས་ཀྱི་རྩལ་ལྷོ་ལོ་
 ལུ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 བརྟེན་ཡོད། ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་གས་
 བཞིར་རྫོང་ལ་བརྟེན་ཡོད།

རྩལ་ཚས།

རྫོང་ལས་ལུས་མོའི་
 མཚམས་སུ་སྤོབས་པའི་
 ལུས་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་ལོ་
 རྩེད་དུ་གོ་སྐྱེད་དང་རས་
 ཀྱི་སྐྱར་གས་བཅིངས།

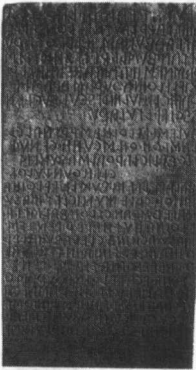

ཞིང་ལས།

ལ་ཉིང་བས་ཐོག་མར་ཕྱོགས་འཚོ་བ། རི་དྲག་
 རྩེད་པ། ཉེ་འཛིན་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་འཚོ་
 བ་སྤེལ་གྱི་ཡོད། ལྷོ་ས་ལྷོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 རིགས་གཙོད་པ་དང་སྐོང་བསྐྱོགས་ཉི་ཞིང་
 ལས་ལྷན་བྱུང།

ལ་ཉིང་རྒྱན

ལ་ཉིང་བས་བཀོལ་བཞིན་པའི་ལ་ཉིང་རྒྱན་གྱིས་སུ་མི་ཏེ་མིའི་ཁོང་ས་ཡོང་ས་དང་།
 ཐུག་རོ་མ་གོང་མའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལུ་བ་.....
 རྒྱལ་ཁབ་སུ་འབྲེལ་བྱས། ལ་ཉིང་རྒྱན་ནི་གྱི་
 རི་མའི་རྒྱན་དང་ས་དའི་ཉིན་ལོ་རྒྱན་.....
 གཞན་དག་བསྐྱེས་ནས་བྱུང་།
 གལ་སྲིད་མི་མོ། བོ་ལུ་འཕྲི་ཚལ་བར་མོའི་རྫོང་
 རིང་སྤོང་དུ་མའི་བོ་ལུ་མི་ཁན་གྱི་བཅའ་.....
 ཁྲིམས་སམ་ཚམ་ལུགས་ཀྱི་བཅའ་ས་ཡིག་.....
 བཀོས་ཡོད། ད་ལྟ་བོ་ལུ་ཚལ་རྒྱལ་ཁབ་.....
 དངོས་མང་བཤམས་སྟོན་ཁང་དུ་ཉར་.....
 ཚོགས་བྱས་ཡོད།

བ་སྤྱོད་མེད་བྱས་པས་ཆུ་ཤེའི་འབྲེལ་རྒྱུད་གཉེས་ཀྱི་.....
 ཐང་ཚོན་ནི་ས་ཞིང་གཉེན་པོ་རྒྱ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་འདུག
 གནས་འདི་དེ་བཞིན་མངོན་གཤམ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་ཏེ་ཐའེ་པོ་རྒྱ་
 ཤེའི་སྤྱོད་དུ་འབྲེལ་འབྲེལ་བྱེད་པའི་བ་མ་ཟད། བེ་ནི་མི་.....
 ཏེ་མའི་རང་བྱུང་གི་རྒྱུ་ལས་གང་མང་ཞིག་གི་འདུས་.....
 མངོན་ཡིན་ལ་ཕྱོགས་བཞེས་ཚམས་བརྒྱུད་གང་ལ་མོང་.....
 ཡང་དེས་པར་དུ་བརྒྱུད་དེ་མོས་པའི་གནས་ཤིག་གྲང་.....
 ཡིན། ལྷན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བྱུང་གི་ཆ་རྒྱུན་འདི་.....
 དག་གིས་རོ་མའི་མཁམ་རྒྱུ་ཉོ་འཚོང་གི་ལྷན་བཞེས་ཏུ་
 ལྷུང་། ལྷེ་མོའི་སྤྱོད་ཀྱི་དུས་རབས་མ་འོངས་༧པའི་དབར།
 ལ་ཉིང་མེ་དང་། ས་ཕེན་མེ། མའི་བོ་ལུ་མི་ཁན་གྱི་མི་
 བཅས་ཀྱི་ཆོ་ཁག་གི་རིགས་རྒྱུད་གསུམ་གནས་དེ་དུ་
 འཚོ་ཞིང་འབྲེལ་བར་གྱུར།

ལ་ཉིང་མི

མི་ཚས་སྤྱོད་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་དུས་མཐོང་ལ་ཉིང་གྲུ་ལྷན་ལྷལ་དུ་
 རྒྱར་བཞེད་མེ་རེ་འདུར་བས། བལ་ཆེར་སྤྱི་ཡོད་སྤྱོད་ཀྱི་ལོ་800ཉུ་ལུགས་
 ཆམ་སྤྱོད་པའི་དུས་རབས་ཀྱི་དུས་མཐོང་། ལ་ཉིང་མེ་དང་ཐའེ་པོ་རྒྱ་
 ཤེའི་སྤྱོད་རྒྱུད་དང་མའི་མི་ཤིན་པའི་ཤིན་པར་དུ་གཞུགས་ཆགས། རང་དབང་
 ལོ་རྒྱུད་འབྲེལ་མང་ཚོགས་འདྲི་དག་གིས་སྤོང་སྤོང་དུ་ཉོ་འཚོང་གི་
 འབྲེལ་འབྲེལ་བྱས་ཤིང་མཉམ་དུ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་མངོན་སྲོལ་ལ་མཚེར་
 པ་ལྷན་ཅ་མཁམ་རྒྱུ་ལོ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྤྱོད་ལ་མའི་ལྷན་ལ་
 ཁོ་ཚོས་ལོ་རྒྱུད་འབྲེལ་འབྲེལ་རྒྱུ་ལོ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་བྱེད་སྤྱོད་ལ་
 རི་སྤོང་ལྱེད་མཆོས། ལྷེ་མོའི་སྤྱོད་ཀྱི་དུས་རབས་བརྒྱུད་པའི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་
 ལ་ཉིང་མེ་ལ་རྒྱལ་ཁབ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱུ་ལྷན་དང་ཚོས་ལུགས་མཐོང་.....
 མཐུན་གྱིས་དོན་མཁམ་བྱེད་བཞེད་ཡོད། ལ་ཉིང་མེས་ད་དུང་ས་ཕེན་མེ་.....
 ལའང་འབྲེལ་འབྲེལ་བྱེད་རྒྱུར་དགལ། ས་ཕེན་མེ་ཐོག་མང་དུ་བལ་ཞིང་
 ཤོངས་པའི་རི་གསེབ་ཏུ་གཞུགས་ཆགས་ཡོད་ལ་ཕྱིས་ལྷན་ལུགས་དང་བྲལ་
 ཉེ་ཞིང་ལས་ཅུང་དར་རྒྱས་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། ལ་ཉིང་མེ་གཞུགས་སྤྱོད་བྱས་
 ཡོད་པའི་ལྷན་གཞུང་དང་རེ་མོར་ཤོངས་ཏེ་དག་དང་འབྲེལ་སྤྱོད་
 བྱས། ས་ཕེན་མེ་འདུས་སྤྱོད་བྱེད་ལུགས་གཙོ་བོ་ནི་རེ་ཤོངས་ཡིན་མེར་
 དང་། རི་བོ་སྤྱོད་མེར་ཡིན།

དེན་ལོ་རྒྱན་ཁོངས་ཀྱི་ཚོ་ཁག་གི་རིགས་རྒྱུན།

ལ་ཉིང་མེ་དང་ས་ཕེན་མེ་ཚང་མ་དེན་ལོ་མེ་རེ་གསུམ་རེད། ལྷེ་མོའི་
 སྤྱོད་ཀྱི་དུས་རབས་མ་འོངས་རྒྱུ། མི་ཏེ་མའི་སྤྱོད་དམངས་ལོ་ཚོ་ཁག་

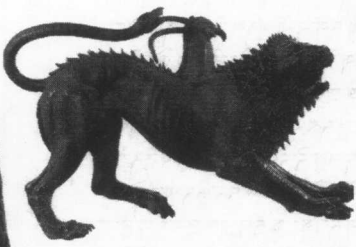

ལྷགས་རིགས་ལས་རྫོང་།

གཡོན་གྱི་རིམ། རྒྱལ་ལྷ་ས་མིའི་མགོ་རིམ།
 མགོ་རིམ་གྱི་འགྲམ་གཉིས་ལྷགས་ལེབ་གྱིས་
 བརྒྱན་ཡོད།
 གཤམ་གྱི་རིམ། ལྷི་མིའི་རྒྱ་ས་རབས་ལྔ་བར་
 བརྫོས་པའི་མེ་སྐྱག་བདུད་མོ་མའེ་ལ།

རྒྱ་ས་ལས་ཐོན་པའི་མའེ་མེ་ལུ་སི་
 ལན་གྱི་ལོ་བྱེད་དང་མཚོན་ཆ། བྱིས་རྫོང་
 རྫོང་ཆས་བཅས་གྱིས་སྐབས་དེའི་སྐུས་
 དག་ལ་ལྷ་ན་སྐྱག་པའི་ལྷགས་རིགས་གྱི་
 བརྫོ་བཀོད་སྐྱེ་ཚལ་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད།

བཅུ་ལྷུང་ལ་གྱི་རྒྱ་ས་རིམ།

ལྷགས་རིགས་གྱི་ལྷན་ཚུ་ཚེད་རྒྱ་བརྫོས་པའི་
 ལྷུང་རྒྱ་ལས་བལྟར་ཚེ། གཉེར་དོའི་སྐྱིགས་མ་རང་
 ལྷགས་སྐྱེ་ཞབས་སྐྱེ་ལྷགས་པར་བྱེད།

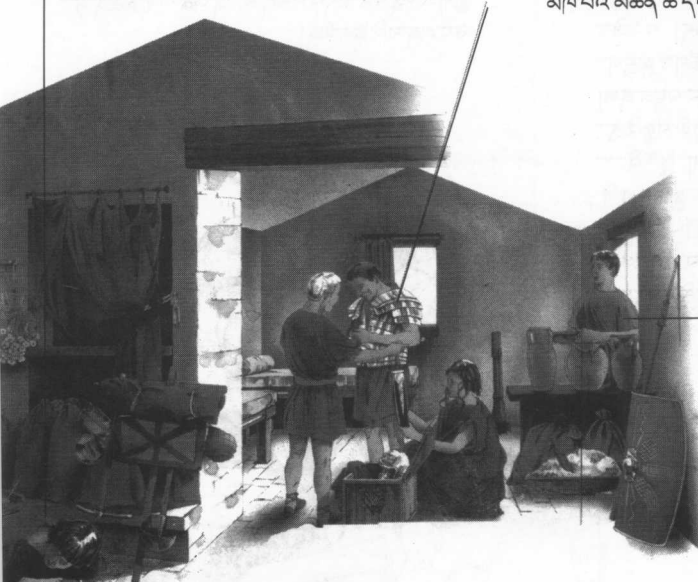
**ལྷན་ཚུ་ལྷགས་པར་བྱ་སྐྱོད་
 ལའི་རྒྱ་ས་རིམ།**

ལྷན་ཚུ་ལའི་ལྷགས་རིགས་གྱི་
 ལྷན་ཚུ་ལྷགས་པར་བྱ་སྐྱོད་ས་ཉེ་
 རྒྱལ་པ་མེ་འདྲ་བའི་དངོས་པོ་སྐྱེ་མཚོན་ཆ་དང་
 ལྷན་ཆ། ལུ་པ། རྫོང་སྐྱེད། ལྷན་མ་ལ་.....
 ལྷགས་པ་བརྫོ་བཞིན་མཚོས།

བྲན་གཡོག

གནའ་བོའི་རོ་མར་ལུ་ལོན་ལེན་མཁན་གྱིས་ལུ་ལོན་
མངལ་མ་ཐུབ་ཚེ་བྲན་གཡོག་བྱེད་དགོས།

སྐྲུག

སྐྲུག་ནི་ཞིང་ཚོང་བའི་ཞིང་བའི་ན། ཁོ་ཚོས་ང་ལ་
ཚོལ་གྱི་འབྲས་ལུ་ལ་བརྟེན་ནས་དམག་ལ་ཞུགས་པར་
མཁོ་བའི་མཚོན་ཆ་དང་ཁྲབ་ཚོག་ཉོས་ཚོག

སྐྲུག་ལ་སྐྲུག་འཚང་བའི་མི་སྡེ་དེ་
ཚེས་དབུལ་ཞིང་ཚོང་ས་པའི་
མི་སྡེ་གྱིས་སྐྲུག་ཆེ་གེ་མོར་གྱི་
ཞུ་བ་སྐྲུག་པ་ཉེ་ལས་དོན་རྣམས་ཚོགས་
གྱི་འགན་འཁུར་དགོས་མོད་.....
ཕྱགས་ཐོབ་ཅི་ཡང་མི་ལེན། ཁོ་
ཚོས་གཞན་ལ་སྐྲུག་པ་བཅོལ་ཉེ་.....
འགོབས་སྐྲུང་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་མ་
ཟད། ཁོ་ཚོར་སྐྲུང་སྐྱོབ་བྱས་པ་དེ་
དྲིན་གཙོ་བོར་ཅི་བཞིན་ཡོད་ལ།
འགོབས་སྐྲུང་བྱེད་མཁན་གྱིས་ཁོ་
ཚོར་བཅའ་ཁྲིམས་གྱི་སྟེང་ནས་
རོགས་རམ་བྱེད་དགོས།

ཚོས་ལྷགས།

གནའ་བོའི་རོ་མར་བས་བྱིམ་ཚང་དང་རྒྱལ་ཁབ་གྱི་རྣམས་ལོ་
ཚོད་གྱིས་ཚོད་དཔག་བྱེད་གྱིན་མཚེས། ལྷིས་སྐྱེ་ཁོ་ཚོས་རྒྱང་སྤོང་
ཐོན་ཡིན་པའི་ཨའི་ཐེ་ལུ་ལུ་སི་ཁན་དང་རྗེ་རི་སིའི་རིག་གནས་ལ་
འབྲེལ་འདྲིས་བྱས་ཏེ། ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀར་མཐུན་པའི་རྩ་ཏ་.....
ཅང་མང་ལ་རོ་མའི་རྣམས་དངོས་གནས་ཁོ་ཚོའི་པར་བཤུས་དང་
འདྲ་བ་ཚོར།

གཡམས་གྱི་རི་ཚོ། གནའ་བོའི་རོ་མའི་བྱིམ་རྣམས་ཀྱི་ཀྱན་དགའ་ར་
བ། དཀྱིལ་དབུས་སྐྱེའོད་སྤྲོད་དག་པ་ཤམས་ཡོད་ལ་གཡམས་.....
གཡོན་དུ་བྱིམ་ཚང་རྣམས་གྱི་རྣམས་ལེ་སི་བཞེང་ས་ཡོད།

